

LBRIS

We know
books

Max Picard

FRAGMENTE
(1920-1965)

În românește de Ioan Milea

Cu o prefață de Michael Picard,
un preambul de Gabriel Picard
și un cuvânt de încheiere
al traducătorului

LIMES
2026

tice sau culmi poetice, multe dintre aceste texte răsar ca niște prețioase pepite aurifere.

Dar poate că această imagine minerală nu e tocmai în acord cu tonalitatea gândirii lui Max Picard. Mai potrivit ar fi, poate, să spunem că, spre deosebire de marile cărți, în ale căror grădini ne putem plimba printre minunate arhitecturi florale, fragmentele sunt, mai degrabă, asemenea unor flori de câmp care, în spontaneitatea lor și în aparenta lor neorânduială, ne farmecă și mai mult. Perindându-ne de la una la alta, întâlnim în ele un Max Picard încă și mai genuin, mai viu, mai uman decât îl știam. Și care ne face să luăm aminte încă și mai mult la mesajul și la moștenirea lui.

Ioan Milea

CUPRINS

Preambul.....	5
Prefață	9
PRIMA PARTE: FRAGMENTE DESPRE IMAGINE	
A. DESPRE IMAGINE	31
1. Imaginea – fenomen original	31
2. Imagine și sens	32
3. Plutirea imaginii.....	34
4. Excesul din imagine.....	35
5. Despre imaginile din galerii	36
6. Imaginea din om	37
7. Dincolo de imagine	42
8. Imaginea odinioară și acum.....	43
9. Un efect secret al imaginii	44
10. Sfârșit și început	45
B. O VIAȚĂ CU IMAGINI.....	46
1. Scriitorul	46
2. Trecut și prezent	48
3. Călătorii.....	51
4. Plimbări și peisaje	54
5. Vise	69
6. Despre moarte și timp.....	71
C. ARTĂ ȘI POEZIE	75
1. Artă și artiști.....	75
2. Despre diferite opere de artă	77
3. Despre arta modernă	85
4. Despre poezie	88
5. Poeți și scriitori.....	91

PARTEA A DOUA: DESPRE UNUL, MAI-MULT
 CEEA CE E DINAINTE DAT ȘI TĂCERE

A. DESPRE UNUL	103
B. DESPRE MAI-MULT.....	110
1. Unde se află mai-multul.....	110
2. Mai-mult și ființă	111
3. Mai-multul și imaginea	112
4. În fața imaginilor	114
5. Lipsa mai-multului.....	116
6. Mai-multul și ceea ce e dinainte dat.....	117
C. DESPRE CEEA CE E DINAINTE DAT.....	118
1. Ca introducere.....	118
2. Cuvântul, expresie a ceea ce e dinainte dat	122
3. Arta, o altă expresie a ceea ce e dinainte dat .	126
4. <i>Varia</i>	127
5. Despre critica prezentului.....	127
6. Biblia și ceea ce e dinainte dat	129
7. Despre rău și iertare.....	130
8. O șansă.....	130
D. DESPRE TĂCERE.....	131

PARTEA A TREIA: FRAGMENTE DESPRE FIZIOGNOMIE

A. FIZIOGNOMIE GENERALĂ.....	141
1. Cum stă chipul în fața cuiva	141
2. Descrierea chipului.....	144
3. Chipul din ziua de azi	148
4. Chip și credință	151
5. Ca încheiere	152
C. CHIPURI ȘI FORME. SFÂRȘIT ȘI REÎNCEPUT.....	154
1. Chipuri distruse	154
2. Antichipuri.....	159

3. Spre sfârșit.....	167
4. Neprihănire.....	174

PARTEA A PATRA: FRAGMENTE DESPRE ÎMPLINIRE

A. SITUAȚIA INIȚIALĂ.....	187
B. TRANZIȚIA	193
C. RESTAURAREA	199
În loc de postfață	209

A. DESPRE IMAGINE

1. Imaginea – fenomen originar

Părțile unui lucru năzuiesc spre originea lor; în imagine, ele *sunt*; dorul de origine e înlăturat, ele sunt acum acasă. Depărtarea din care vin se pierde în strălucire; ele o reflectă.

Diferitele părți ale imaginii, fie ele cuvinte sau elemente imagistice, duc la înălțarea la imagine. Prin înălțare, ele sunt deja în ea, luând cu sine și altceva ce se pregătește pentru imagine. Imaginea devine centru. Imaginile sunt presărate ca puncte centrale în ceea ce nu e imagistic. Astfel, există o legătură între imagine și imagine. Imaginea „răscumpără” relatarea prea puțin cuprinzătoare a cuvântului; ea duce cuvântul înapoi la origine și îl însoțește în prezent.

Imaginea nu poate fi redusă la altceva, e un fenomen originar. În imagine, lucrurile își găsesc pacea și totuși au libertatea de a se mișca. În ele e originea, drumul.

Imaginea e Unul, ea nu năzuiește la mai mult, e ea însăși mai-multul, având în ea destul. Ea e contrariul discursivului, a ceea ce nu ține de imagine.

Imagine: ceva e făcut și totodată nefăcut, fiindcă el există ca imagine fără efort, fără „sudoare”.

Orice imagine e o mutație a Unului (Atlantida pierdută). Tot ce nu există ca imagine e în afara imaginii doar ca în permisie, totul ținând de imagine.

Desigur, iubirea există mai dinainte, dar iubirea personală, subiectivă nu devine o lume decât prin poezie (vezi poezia *Poți să te-ascunzi în mii de forme*¹² a lui Goethe). Așa e și cu imaginea: percepi un obiect, dar el nu devine o lume decât devenind imagine; mai înainte, obiectul nu e decât un cifru.

Prin imagine iese la iveală adevărul. Asta arată că există o lume a adevărului dincolo de intelect, o lume a fenomenelor adevărate, care se înfățișează ca adevăr prin simplul fapt că sunt fenomene. Asta nu se poate întâmpla decât dacă există o lume a adevărului independentă de om.

2. Imagine și sens

Imaginea e sens tăcut. Ea nu dezvăluie decât ceea ce e necesar într-o anumite epocă. Ea e speranță, fiindcă se duce pe ea însăși mai departe în viitor. Fără imagine nu există nici viitor, nici speranță.

Imaginea ține lucrurile pe loc, astfel încât ele să nu se „dezvolte”, să nu înainteze. Prin ea, obiectul e *prezent*.

Imaginea are sens în sine, fără legătură cu ceea ce întruchiează; dar totodată caută sensul; de aceea e în mișcare.

În limbă există mai mult decât simplă comunicare. E un semn că ea e imagine.

Imaginea înalță cuvântul. Lucrurile vorbesc ele însele; altfel, în locul lucrurilor vorbește limba.

Sensul imaginii nu stă în conținut, ci conținutul capătă sens prin imagine.

Imaginile nu înseamnă doar o ordine în spațiu, ci și o ordine în timp. În ele există timp, doar că unul comprimat. Reunirea în imagine e ultimul zvâcnet al timpului comprimat. Imaginea dăinuie.

Imaginea e întregul despre care omul nu poate spune nimic, de care omul trebuie să se lase spus. De aceea astăzi suntem ostili imaginilor.

Imaginea ajunge să fie folosită astăzi doar pentru a-ți fixa propria subiectivitate, pentru a te găsi o clipă, topografic, în fața imaginii, pentru a-ți marca prezența în fața ei. Ceea ce nu are nimic de-a face cu imaginea. Imaginea cere o lume interioară în care să poată exista și în care, existând, să acționeze.

Imaginea amintește de timpul în care cuvântul și tăcerea erau una. Asta devine tot mai clar când cuvântul și tăcerea sunt despărțite. (Nenorocirea iscată de această ruptură o îndură cei buni.)

Imaginea: ea e starea în care întrebarea și răspunsul sunt una (sau o stare în care omul nu pare a fi fost chestionat de fapt). Conștiința știe doar de una, ca omul să nu uite că are de dat un răspuns.

¹² Titlul original: *In tausend Formen magst du dich verstecken.*

Singurătatea Unului; evidența adevăratului Unu: că omul stă în fața lui Dumnezeu¹³.

Prin șovăiala sa, imaginea amintește de răspuns. Lăsată singură, ea șovăie, e părăsită încă dinainte; aici totul e deja oarecum înlăturat.

3. Plutirea imaginii

Totul era clar, fiindcă dispărea din nou, se îndrepta spre arhetip. De aceea, se silea ca în clipa apariției să fie clar. Imaginea dispăre, își ia zborul, apare; ea produce mereu o alta datorită acestei dispariții. Imaginile care se zugrăvesc pe sine mai departe, la fel ca istoriile care se povestesc mai departe pe sine, continuă; temătoare, neștiind dacă să se continue singure sau dacă urmează a fi continuate de om.

Iubirea nu cunoaște limite. Intellectul discursiv are limite. Imaginea are și totuși nu are limite; ea e o creație care se creează întruna lăuntric, fiind creatoare și totuși încheiată.

Imaginea plutitoare, ca taină: ea e intangibilă, neexpusă la toate. Ca imagine, nu are o prea mare „publicitate”; ea are caracterul misterios al divinului, taina lui; prin aceasta are „ubicuitate”.

Imaginea izolează și are un efect izolator. De aceea, e un cerc magic: o pavază în fața angrenajului lumii.

¹³ Vezi *Despre Unul*, p. 103. (N. ed.)

Prin imagine prinde expresie dorul de dăinuire și de nemurire. Lucrurile și oamenii se dăruiesc ușor ca imagine. Lucrul contribuie la imagine, de aceea ea devine mai mult decât a gândit inițial plăsmuitorul ei. Astăzi lăsăm lucrurile singure în dorul lor de imagine.

Imaginea pare a fi prezentă, pământește *prezentă*, o vreme, ca o ființă vie; ea e trimisă în pământesc. Unde e moartea?

4. Excesul din imagine

O imagine ține loc la toate; faptul că există mai multe imagini e un exces.

Fiecare imagine există de parcă n-ar mai putea fi o alta; ea e centrată pe mai-mult¹⁴. Există chipuri și imagini în care pare a-și face apariția mai-multul însuși. Fiecare imagine în fața căreia te afli devine unica imagine. Ești ca mort când o pierzi și ca renăscut în fața unei noi imagini.

Imaginea înseamnă relație cu mai-multul, una neconținută, vie și de aceea una ce dăinuie. Fotografia doar trimite la cineva. Imaginea dă naștere prezenței; e prezentă.

Imaginea oglindește, de fapt, o rezervă de mai-mult; divinul, primordialul e dus astfel tot mai departe. Imaginile sunt o recuperare a lumii prin mai-mult.

¹⁴ Vezi *Despre mai-mult*, p. 110. (N. ed.)